

REFERATSAKER TIL ÅS ELDRERÅD 14.11.06:

MØTEINNKALLING:

1. Formannskapet 27.09.06
2. Formannskapet 18.10.06
3. Hovedutvalg for oppvekst og kultur 18.10.06
4. Hovedutvalg for helse og sosial 18.10.06
5. Hovedutvalg for teknikk og miljø 19.10.06
6. Administrasjonsutvalget 19.10.06

PROTOKOLL:

Formannskapet 30.08.06

Formannskapet 27.09.06

Administrasjonsutvalget 19.10.06

Kommunalt råd for funksjonshemmede 17.10.06

DIVERSE:

Invitasjon til Eldrerådskonferanse 29. januar – 2. februar 2007 i regi av Norsk senter for seniorutvikling

Utv.sak nr 17/06

HANDLINGSPROGRAM MED ØKONOMIPLAN 2007-2010. BUDSJETT 2007.

Saksbehandler: Per Kierulf

Arkivnr 145

Saknr.: 06/1250

:

Utvalg	Utv.sak nr	Møtedato
Arbeidsmiljøutvalget	10/06	07.11.2006
Ås Eldreråd	17/06	14.11.2006
Kommunalt råd for funksjonshemmede	10/06	14.11.2006
Formannskapet	73/06	15.11.2006
Hovedutvalg for oppvekst og kultur	/	15.11.2006
Hovedutvalg for helse og sosial	/	15.11.2006
Hovedutvalg for teknikk og miljø	/	16.11.2006
Administrasjonsutvalget	/	16.11.2006
Formannskapet	/	29.11.2006
Kommunestyret	/	13.12.2006

Leders forslag til uttalelse:

Eldrerådet har merket seg at kommunens økonomiske situasjon betraktes som kritisk. Det kan bli spørsmål om tunge tak, inklusive nedbemanning, nedlegging av tjenester og reduksjon av kvalitet. For å hindre denne utviklingen antydes det ulike muligheter for økning av inntekspotensialet.

Eldrerådet har konsentrert seg spesielt om å ivareta og fremme de *eldres* velferd, omsorg og pleie.

Når det gjelder utviklingen av antall eldre for perioden, er den basert på en befolkningsvekst på 1,5 prosent, og antall eldre over 80 år vil øke med ca. 50, til i alt 515 personer i 2010. Med en dekningsgrad av sykehjemsplasser på 20 prosent til dem over 80 år, er det beregnet et behov på 103 sykehjemsplasser i 2010. Det nye sykehjemmet *antas* å dekke dette behovet.

I forbindelse med utfordringene under kapitlet Pleie og omsorg heter det imidlertid: ”*Små avvik fra befolkningsprognosen* har betydelige økonomiske konsekvenser i forhold til å gi et tilstrekkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet. (...) Det er nødvendig å dreie utviklingen i tilbudet fra institusjonsplasser til hjemmebaserte tjenester.”

Eldrerådet er enig i styrking av hjemmebaserte tjenester. Men *rådet vil advare mot* ”å dreie utviklingen i tilbudet fra institusjonsplasser osv.”, hvis det betyr *høyere terskel* for tildeling av sykehjemsplass.

Med en utvikling i spesialisthelsetjenesten (sykehusene) med effektivisering av driften, blant annet ved kortere liggetid og dermed raskere tilbakesending av pasientene til kommunehelsetjenesten, først og fremst til sykehjemmet, mener eldrerådet at *det bør tas høyde for et etter hvert større behov for sykehjemsplasser, evt. hjemmesykepleie*. En bør heller ikke se bort fra de generelle erfaringene om at det er et visst ”mørketall” for behovstrengende sykehjemspasienter – både blant dem over 80 år og også yngre.

Eldrerådet vil framheve *betydningen av forebyggende tiltak* og tjenester, spesielt blant den store andel aleneboende. En positiv utvikling for helsen minsker behovet for pleie og omsorg, og rådet er svært godt fornøyd med forslaget om nye stillinger, blant annet en som eldrekontakt (seniorkontakt). Også en videre satsing på *eldresentrene* og en *vitalisering av det generelle folkehelsearbeidet* i forbindelse med tilrettelegging av et trygt nærmiljø og fysisk

aktivitet, er viktige forebyggende helsetiltak. Folk kan derved med egne tiltak ivareta en god helse og utsette behovet for pleie og omsorg, det være seg på sykehjem eller hjemme.

Eldrerådet har merket seg handlingsprogrammets nye og positive framheving av samarbeidet om helsetilbud over kommunegrensene, spesielt med Follorådet som en politisk sentral aktør, blant annet som pådriver for et stadig bedre Ski sykehus.

Handlingsplan for psykisk helse 2007-2008.

Dersom Sosial- og helsedirektoratets tall for forekomst av psykiske lidelser er representative for Ås, om at 20-30 prosent har hatt en slik lidelse det siste året, gjelder dette 3000-4000 personer i Ås.

I planen sies det at *kommunene* i årene framover – ifølge signaler fra sentrale myndigheter – vil få et stadig større ansvar for tilbud til dem det gjelder. Tjenestene omfatter alle livsområder, så som: bolig, tjenester i bolig, meningsfull sysselsetting/aktivitet/arbeid og meningsfull fritid. Videre skal det legges stor vekt på forebygging av psykiske lidelser.

Som ved spesialisthelsetjenesten (sykehusene) for somatiske lidelser blir behandlingstiden av psykiske lidelser ved den psykiatriske spesialisthelsetjenesten redusert, noe som krever stadig oppbygging av kommunale tjenester og som *bør vies spesiell oppmerksomhet*, både bemanningsmessig og ikke minst økonomisk.

Ved eldrerådets forrige behandling av Handlingsplan for psykisk helse 2005-2008 (15/2-05) uttalte rådet blant annet et ønske om videreføring av ALFA-teamet. Det er fulgt opp med en 150 % -stilling, noe som er svært positivt. Eldrerådet står også ved sin uttalelse om ønskeligheten av mer offentlig informasjon om psykiaritiltakene i kommunen. Når psykiske lidelser i en eller annen form og tiltakene for å lindre disse lidelsene kanskje gjelder hver femte Ås-borger, bør ikke temaet være "tabubelagt". Eldrerådet mener derfor at Handlingsplan for psykisk helse burde vært en integrert del av selve Handlingsprogram og økonomiplan, og ikke "bare" være med som et vedlegg.

Ås, 08.011.06

Arne Ellingsberg
Leder

Rådmannens innstilling:

1. Forslag til handlingsprogram 2007-2010 og Økonomiplan 2007-2010 med budsjettkommentar vedtas.
2. Forslag til drifts- og investeringsbudsjett for 2007 vedtas.
  - a) Skattesatsene for 2007 fastsettes lik høyeste sats i henhold til Stortingets vedtak i statsbudsjettet for 2007. Det avsettes 8 prosent av innbetalt skatt i margin til skattefordelingsoppgjøret.
  - b) Forslag til kommunale avgifter, jf. kap. 5 i budsjett og økonomiplan, vedtas som Ås kommunes avgifter og gebyrer for kommunens varer og tjenester i 2007.
  - c) Forslag om nye stillinger og omgjøringer av stillinger, jf. kap. 6 i budsjett og økonomiplan vedtas.

- d) Opptak av lån på kr. 106 550 000 foretatt som et samlet serielån med en vektet gjennomsnittlig avdragstid på 34,2 år samt opptak av et kortsiktig lån på kr. 60.000.000 vedtas i henhold til investeringsprogrammet, jf. kap. 3.5 i handlingsprogram og økonomiplan. Rådmannen gis fullmakt til å benytte mellomfinansiering i form av trekkfasilitet på inntil kr. 15 000 000.
  - e) Ås kommune tar opp startlån på kr. 20 000 000.
3. Det startes en prosess våren 2007 hvor formannskapet gjennomgår kommunens driftskostnader og inntektsmuligheter. Arbeidet danner grunnlag for politisk sak i juni for å konkretisere tiltak med sikte på å oppnå et nettodriftsresultat på 3% i 2009. Prosessen legges opp ihht. foreløpige prosessbeskrivelse i saksfremstillingen.

Rådmannen i Ås, 06.11.06

Per A. Kierulf
Sign.

Behandling i Formannskapet 14.06.2006:

Formannskapet drøftet seg frem til følgende tilleggsforslag:
Dialogmøter skal ikke starte før kl. 16.30.

Votering: Rådmannens innstilling og tilleggsforslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet 14.06.2006:

1. Arbeidet med plan- og budsjettprosessen videreføres som beskrevet. Prosessen skal bidra til felles eierskap til kommunens hovedutfordringer og beskrive tiltak som viderefører målet om et netto driftsresultat på 3% innen 2009. Dette forutsetter en budsjettreduksjon på 20 mill. kr ifht. gjeldende økonomiplan, fordelt på planperioden som følger:
  - 5 mill. kr. i 2007
  - 10 mill. kr. i 2008
  - 5 mill. kr. i 2009
2. Målsettingen skal primært søkes oppnådd uten redusert kvalitet på tjenestene til kommunens innbyggere og uten oppsigelser.
Dialogmøter skal ikke starte før kl. 16.30.

Avgjørelsesmyndighet:

Kommunestyret

Behandlingsrekkefølge:

Muntlig presentasjon i formannskapet 1.11.06

Formannskapet 1. gang 15.11.06

Hovedutvalg for oppvekst og kultur 15.11.06

Hovedutvalg for helse og sosial 15.11.06

Hovedutvalg for teknikk og miljø 16.11.06

Formannskapet 2.gang 29.11.06 – formannskapets innstilling til kommunestyret

For behandling av de deler av saken som er aktuelle for utvalget:

- Arbeidsmiljøutvalget 07.11.06
- Administrasjonsutvalget 16.11.06

- Ås eldreråd 14.11.06
  - Kommunalt råd for funksjonshemmede 14.11.06
- Kommunestyret 13.12.06

Vedlegg som følger saken trykt:

- Handlingsprogram og økonomiplan for 2007-2010.
- Økonomiplan 2007-2010 med budsjettkommentar
- Handlingsplan for psykisk helse 2007 – 2008

Vedlegg som ligger i saksmappen:

Administrasjonens detaljerte budsjett og økonomiplan.

Utskrift av saken sendes til:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Ledergruppen
FIKS
Revisor

SAKSUTREDNING

Bakgrunn

Handlingsprogram og økonomiplan for perioden 2007–2010 bygger på de forutsetninger som er lagt til grunn i statsbudsjettet, samt de lokale forutsetninger som følger av gjeldende handlingsprogram og kommuneplan, befolkningsutviklingen og politiske vedtak for øvrig. Dokumentene bygger på den prosessen som startet med kommunestyrets plankonferanse i mai, og som ble videreført i dialogmøtene med hovedutvalgene og formannskapet. Arbeidet har vært preget av ekstraordinære økonomiske utfordringer og det er gjennomført en prosess som har lagt stor vekt på å skape størst mulig felles forståelse for utfordringer og prioriteringer. Hovedintensjonen i dette forslaget til handlingsprogram og økonomiplan er at Ås kommune i planperioden mot 2010 skal oppnå et nettodriftsresultat på 3%.

Fra kommuneplan til program for handling

Kommuneplanen er kommunestyrets overordnede styringsdokument og beskriver virksomhetenes langsiktige mål. Handlingsprogrammet med økonomiplan beskriver hvordan disse målene tenkes realisert på kort sikt. Ås kommune er en stor og sammensatt virksomhet med mer enn 1100 ansatte og et driftsbudsjett på over 660 mill.kr. Kommunen skal utøve roller både som forvalter av statlig lovverk, leverandør av tjenester til innbyggerne samt være pådriver i utvikling av lokalsamfunnet. Handlingsprogrammet skal vise hvordan kommuneplanens visjon og mål skal konkretiseres, prioriteres og realiseres i et 4-årsperspektiv. For å lykkes med dette er det viktig å ha politisk fokus på de vesentligste utfordringene. Handlingsprogrammet definerer fire områder som skal ha prioritert oppmerksomhet:

- kommunen som samfunn,
- kommunen som tjenesteleverandør
- kommunens økonomi
- kommunens medarbeidere

Kommunens virksomhet måles og styres ut fra et perspektiv som balanserer oppmerksomheten mellom økonomi, kvalitet på tjenestene og medarbeidere som utfører oppgavene. Dette betyr at for å lykkes med å nå kommunens mål må vi ha

- effektiv ressursbruk
- riktig kvalitet på virksomheten
- kompetente og friske medarbeidere

Kommunens evne til å utøve en aktiv rolle som samfunnsbygger er betinget av at man lykkes på disse tre områdene. Ved å tydeliggjøre oppnådde resultater og sikre oppfølging og handlekraft kan kommunen sikre fokus på de reelle utfordringene til beste for Ås kommunes innbyggere.

Økonomisk situasjon

Kommunen har i flere år effektivisert tjenestene, forenklet arbeidsformer, rutiner og omorganisert for å utnytte ressursene og sikre tjenestetilbudet. Dette er og vil være et kontinuerlig arbeid.

I fjorårets handlingsprogram ble det påpekt at *”situasjonen har blitt vesentlig mer alvorlig i løpet av siste år.”* Ved utarbeidelsen av handlingsprogram og økonomiplan 2007- 2010 vurderes situasjonen å ha blitt kritisk. Selv om det legges til grunn en permanent effektivisering anses det ikke mulig å konkretisere innsparinger i den størrelsesorden som det vil bli behov for i planperioden uten å foreta omfattende grep som innebærer tunge politiske valg. Disse valgene knytter seg til en vurdering som skiller mellom kommunens MÅ - oppgaver og kommunens BØR - oppgaver, samt en nøye gjennomgang for å definere hva som er tilstrekkelig kvalitet på kommunens tjenester. Det kan ha som konsekvens at det må foretas nedbemanning. Tilsvarende berettiger situasjonen å se på inntekstpotensialet med nye øyne. Når den økonomiske virkelighet kan innebære å redusere kvalitet og nedlegge tjenester, anses det sannsynlig at drøfting av eiendomsskatt, eiendomssalg og realisering av e-verksmidler vurderes i et nytt perspektiv.

Det er derfor utfordrende å opprettholde føringen i gjeldende plan som ved siden av det økonomiske målet har følgende formulering:

”primært søkes målet oppnådd uten redusert kvalitet på tjenestene til kommunens innbyggere og uten oppsigelser”. Fortsatt effektivisering og utnyttelse av alle inntekstmuligheter vil sannsynligvis ikke være tilstrekkelig til å unngå nedbemanning og innskrenking av virksomhet.

Bakgrunn, status og nye forutsetninger

Den økonomiske situasjonen Ås kommune står i kan være vanskelig å forstå i lys av den nye regjeringens fokus på økte overføringer til kommunene, med siktemål flere hender i pleie og omsorg og flere lærere pr. elev. Det er i seg selv en stor utfordring å møte det forventningspress staten skaper. Den faktiske situasjonen for Ås kommune er at de økte statlige overføringene demper utfordringene fra å være uhandterlige til å bli kritiske.

Et kort tilbakeblikk forklarer status:

Da arbeidet med gjeldende handlingsprogram og økonomiplan startet i juni 2005, hadde fylkesmannen kommet med entydige signaler overfor Ås kommune. Fylkesmannens så meget alvorlig på kommunens økonomi. Situasjonen krevde en målbevisst iverksettelse av tiltak for å unngå å havne i ROBEK - registeret. (Register om betinget godkjenning og kontroll). Omstillingen som kommunen må foreta er så omfattende at fylkesmannen aksepterer at dette vil ta tid.

I gjeldende handlingsprogram og økonomiplan er det lagt til grunn en vekst i kommunens inntekter som samsvarer med signaler som ble gitt i kommuneproposisjonen. Det er også beskrevet innsparingstiltak for 2006 på til sammen kr.10,8 mill. Disse besparelsene er stort sett i rute, bortsett fra noen elementer under pleie- og omsorg som er forsinket og først slår ut med full effekt i 2008.

Med plankonferansen tidligere i år ble det fastslått at det fremover fremdeles lå inne en uspesifisert innsparingsbehov på kr.19,2 mill. for 2009 for at kommunen skal kunne nå målet om et netto driftsresultat på 3 %.

Tiden etter dette har avdekket ytterligere utfordringer: Statsbudsjettet avdekket at Ås kommune tilføres midler som forutsatt i gjeldende økonomiplan. Altså ingen nye friske midler utover det vi anslo i gjeldende plan i fjor.

Fire hovedpunkter utgjør nye forutsetninger ifht. gjeldende plan:

1. Fylkesmannen har i brev av 03.07.06 gitt tilbakemelding på gjeldende økonomiplan for Ås kommune. Tilsvarende ble gjort i fjor, og bortsett fra kommuner i ROBEG- registret er det kun et fåtall av andre kommuner som får en slik tilbakemelding. Fylkesmannen fraråder sterkt å legge til grunn en realvekst på kr. 5 mill. i nye frie midler hvert år utover i perioden slik vi har gjort i gjeldende plan. Beløpet foreslås halvert til kr. 2,5 mill.
2. Befolkningsveksten som er lagt til grunn for beregning av rammetilskuddet viser seg å være for høy. Nedjustert i forhold til forventet befolkningsvekst reduseres rammetilskuddet med kr.3 mill.
3. På utgiftssiden får kommunen en økning i driftsutgifter i forhold til gjeldende plan på ca. kr. 5,4 mill. Dette er i hovedsak knyttet til følgende:
  - Nytt tiltak med heldøgns omsorg: kr. 1,1 mill
  - 2 nye stillinger i hjemmesykepleie kr. 0,8 mill
  - Ny brannordning kr. 0,8 mill
  - Div. nye driftstiltak og økte utgifter
 Jfr. vedlegg til Handlingsprogram kr. 2,7 mill
4. Drift nytt sykehjem.

I gjeldende økonomiplan på s. 40 beskrives at driftsutgifter til nytt sykehjem er beregnet i en foreløpig skisse til å være i størrelsesorden kr. 6,3 mill. utover det nivået kommunen har på Åslund. Ved nærmere konkretisering i utarbeidelsen budsjett for 2007 viser det seg at beløpet må økes med kr. 4,3mill. Dette må forstås på bakgrunn av at fjoråret la til grunn en foreløpig og skissemessig tilnærming.

For å nå målet om 3% netto driftsresultat innebærer dette at det uspesifiserte innsparingsbehovet for 2009 må økes til kr. 35,5 mill., mens den er ca. kr. 20 mill. i gjeldende plan.

For budsjettåret 2007 har man ikke oppnådd å konkretisere tiltak for å spare kr. 5 mill., slik gjeldende plan forutsetter. Besparelsen som er lagt til grunn i budsjettet er på kr. 3,7 mill. Den er i vesentlig grad nådd gjennom osthøvelreduksjoner og forslag om å innføre eiendomsskatt på verker og bruk. Dersom forslaget om eiendomsskatt blir fulgt opp vil rådmannen utarbeide de nødvendige vedtaksdokumenter. Flere av reduksjonene er av en art som ikke kan videreføres utover i planperioden. I all hovedsak videreføres aktiviteter og nivå i gjeldende plan. Det foreslås ingen nye investeringsprosjekter. Igangværende prosjekter fullføres som planlagt, med unntak av rehabilitering/ombygging av Nordbytun ungdomsskole som fullføres innenfor et mer begrenset omfang enn forventet.

Ås sammenliknet med andre og prosessen videre

Selv uten de nye forutsetningene var Ås kommunes økonomiske situasjon ved inngangen til dette økonomiplanarbeidet meget alvorlig. Når situasjonen ytterligere forverres, og det ikke avdekkes enkle forklaringer på situasjonen er det grunn til å tro at det må tas grep i forhold til kommunens generelle driftskostnader. Kommunen har høye driftskostnader sammenlignet med andre kommuner.

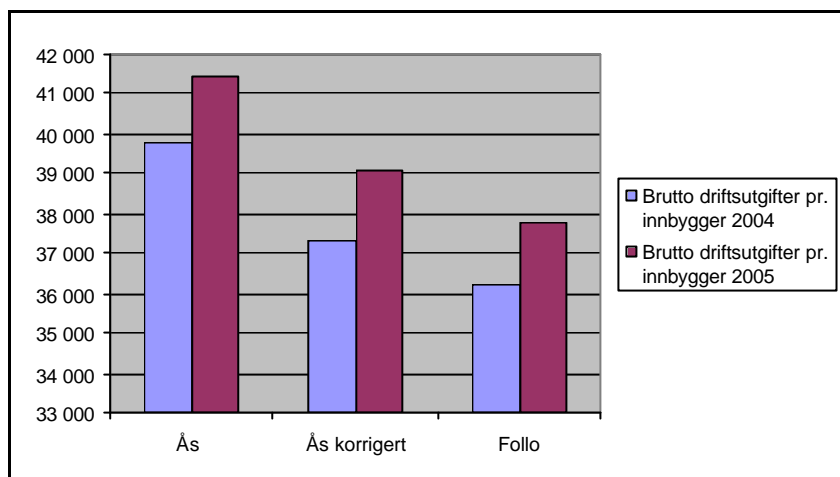

Fig.1 Brutto driftsutgifter pr. innbygger i Ås og gjennomsnitt for andre kommuner i Follo

KOSTRA-tallene viser at Ås kommune har de høyeste brutto driftsutgiftene pr. innbygger i Follo i 2005. Tallene er korrigert for at Ås er vertskommune for PU, asylmottak og interkommunalt landbrukskontor samt en høy andel ressurskrevende brukere. Ås kommune bruker kr.1 300,- mer enn andre Follo-kommuner pr. innbygger. Figur 1 viser også at Ås kommune har hatt en sterkere vekst i brutto driftsutgifter enn andre kommuner i Follo i løpet av 2005.

En av grunnene til at Ås kommune har høyere driftsutgifter pr. innbygger enn de andre kommunene kan være at de andre kommunene i Follo har gjennomført reduksjoner i driften, mens Ås kommune har opprettholdt om lag samme nivå. Vi kan konstatere at om for eksempel Ås kommune hadde redusert til samme driftskostnader pr. innbygger som Vestby, ville kommunen ha løst sitt økonomiske problem. Ås kommune vil i løpet av 2006 kunne se effekten av de tiltak som er gjennomført i 2005/2006 for å redusere driftskostnadene.

For 2004 ble det gjennomført en KOSTRA-analyse som viste hvilke områder Ås kommune hadde høyere utgifter enn andre kommuner.

En tilsvarende analyse for 2006 må utarbeides og det må gjennomføres en grundig prosess for å avdekke innsparingspotensialer. Det er videre avgjørende at det trekkes konklusjoner og iverksettes tiltak umiddelbart i etterkant av dette arbeidet. De innsparingene som avdekkes forventes å ha som konsekvens at bemanningen må reduseres.

2008	2009	2010
30,3mill.kr.	35,5mill.kr.	32,9mill.kr.

Tab.1 Kommunens innsparingsbehov i planperioden

Det legges til grunn at alle innsparingstiltak som er pekt på i gjeldende plan videreføres. Det betyr at det forutsettes en kontinuerlig innsparing i forhold til effektivisering. Det foreslås å legge til grunn samme forutsetning som staten gjør i sine føringer; nemlig 0,25 % årlig.

Den tilnærming kommunen hittil har hatt for å løse de økonomiske utfordringene er imidlertid ikke lenger tilstrekkelig. Først og fremst må det være vilje til å ta ut det innsparingspotensiale KOSTRA-tallene avdekker. Tiltakene kommunen har i prosess er verken store nok eller har rask nok virkning til å møte innsparingsbehovene som ruller inn f.o.m. 2008.

Ut fra situasjonen må kommunen umiddelbart etter budsjettvedtak starte en prosess som konkretiserer hvilke virkemidler som skal tas i bruk for å tilfredstille de krav fylkesmannen setter til kommunens økonomiforvaltning. Behandlingen av økonomiplanen må avklare hvilken prosess det legges opp til og hva som skal vurderes.

Administrasjonen har som ledd i økonomiplanarbeidet foretatt foreløpige grove vurderinger for å analysere handlingsrommet. Det innebærer følgende vurderinger:

- Hvilke virksomheter er ikke lovpålagt?

Det aller meste av kommunens virksomhet er knyttet til lovpålagt virksomhet. Et grovt anslag tilsier at av kommunens samlede driftsutgifter på over kr. 660 mill., utgjør ikke lovpålagt virksomhet ca. kr. 30 mill. Det forteller at handlingsrommet i forhold til nedleggelse av tjenester er meget begrenset.
- Finnes det virksomhet hvor kommunen kan redusere kvalitet og likevel levere innenfor lovens rammer?

Dagens økonomiske situasjon tilsier at det må sees med nye øyne på prioriteringer som er foretatt i tider hvor handlingsrommet var større.
- Hvilke inntektsmuligheter er ikke utnyttet?
  - Kommunen eier et større område på Dyster Eldor som kan omsettes til boligformål. Dette er et potensiale, men også en utfordring som skaper behov både for teknisk og sosial infrastruktur. Situasjonen krever at muligheten vurderes.
  - Eiendomskatt har hittil ikke vært et aktuelt tema i Ås kommune. I lys av den nye kritiske situasjonen er det berettiget å vurdere muligheten på nytt.
  - Kommunen besitter også betydelige midler etter salg av e-verket, som er plassert i aksjer og i rentemarkedet. Hittil har dette vært en lønnsom plassering. Imidlertid har avkastningen variert betydelig. Kommunen har lite midler til å dekke en periode med svak avkastning.

Konklusjon

Dette illustrerer kommunens økonomiske utfordring og handlingsrom.

Det legges opp til en omfattende gjennomgang av kommunens driftskostnader våren 2007 med sikte på å konkretisere innsparinger.

Formannskapet som økonomiutvalg må lede en prosess som har til formål å avdekke tiltak som skal iverksettes for å korrigere den økonomiske kursen slik at målet om netto driftsresultat på 3 % i 2009 kan nås.

Prosessen må gjennomføres som ekstraordinære arbeidsmøter i tillegg til ordinær møteplan og med større hyppighet. Arbeidet skal lede fram til et beslutningsgrunnlag som først drøftes på plankonferansen i mai, dernest danner vedtaksgrunnlag for sak om plan- og budsjettprosessen i juni. Det erkjennes at en sannsynlig konsekvens av målsettingen kan bli nedbemanning. Prosessen skal drives innenfor en aktiv åpenhetskultur som trykker dialog og innsyn fra alle parter.

Prosessen skal ha et brukerorientert fokus, med vektlegging på effektivisering. Rådmannen er ansvarlig for å utarbeide det nødvendige prosessgrunnlag. Forslag til prosess er nærmere skissert i slutten av dokumentet.

Kommunen som samfunn

I en presset økonomisk situasjon blir det stadig viktigere å styrke innbyggerdialogen og stimulere samarbeid/partnerskap med andre aktører i utviklingen av lokalsamfunnet. Gapet mellom innbyggernes forventninger og tilgjengelige ressurser skaper en situasjon som krever aktiv dialog og en bevisst innbyggerorientering av hele organisasjonen. Kommunens rolle som samfunnsutvikler blir sterkt fokusert gjennom rullering av kommuneplanen. Sammen med et langsiktig arbeid for å styrke kommunes økonomiske handlingsprogram skal det søkes grunnlag for en mer samfunnsaktiv kommune. Handlingsprogrammet peker på flere tiltak bl.a. næringsutvikling og samarbeid med UMB som setter lokalsamfunnsutvikling på dagsorden.

Tjenestetilbudet

Kapittel 3.2 omfatter mål og viktige tiltak for kommunens tjenester til innbyggerne. Det vil bli gjennomført flere brukerundersøkelser i planperioden. For å sikre kontroll med kvaliteten skal det gjennomføres spørreundersøkelser på de tjenesteområder hvor det foretas endringer og omstillinger med sikte på innsparinger. De viktigste mål og tiltak som fremkommer av kap. 3 og investeringsprogrammet er:

Barn og unge

- Sikre tilstrekkelig barnehagekapasitet i alle deler av kommunen
- Rekruttere og beholde kvalifisert fagpersonell i barnehagene
- Utarbeide et kvalitetssystem som sikrer at skoleeier har kontroll på at all opplæring skjer i henhold til lov og forskrifter, kunnskap om skolens utvikling og resultater
- Vurdere skolestruktur og skolestørrelse
- Sikre at skolens kvalitetssystem også omfatter SFO

Voksne

- Utrede drift og planlegge innflytting i nytt sykehjem
- Øke innsatsen i hjemmetjenestene
- Etablere et NAV-kontor i Ås

Tjenester for alle

- Samordning av alle tjenester for funksjonshemmede barn og unge vurderes.
- Den tverrfaglige gruppen ”Positivt oppvekstmiljø” sørger for at det finnes en oversikt og helhet i tiltakene for barn og unge.
- Opprettholde nivået på rehabilitering av kommunens bygningsmasse
- Effektivisere byggesaksbehandlingen

Organisasjon og medarbeidere

De ansatte er kommunens viktigste ressurs. Strategien for et godt arbeidsmiljø er beskrevet i "Arbeidsgiverpolitisk plattform". Organisasjonsstrukturen må til en hver tid være hensiktsmessig og kunne tilpasses kommunens tjenester i dag og i fremtiden. For å møte kommunens utfordringer må organisasjonen ha engasjerte og kompetente medarbeidere, et godt arbeidsmiljø og en løsningsorientert kultur. Det må skapes attraktive arbeidsplasser i samarbeid med de ansatte. Det er viktig å få til en positiv fellesskapskultur med åpen dialog som også er en forutsetning for å skape et godt og attraktivt arbeidsmiljø.

Hovedprinsippene i kommunens arbeidsgiverpolitikk er at et godt arbeidsmiljø og tilfredse medarbeidere skapes gjennom myndiggjøring av medarbeiderne, tilrettelegging av livsfasepolitikk, kompetanseutvikling og en lokal belønningspolitikk. Myndiggjøring av medarbeidere er en sentral målsetting for hele organisasjonen og er en viktig utfordring for alle ledere i organisasjonen. Godt arbeidsmiljø og tilfredse medarbeidere er en forutsetning for god kvalitet på tjenestene. Hovedprinsippene i kommunens arbeidsgiverpolitikk videreføres. Kravene til mer effektiv utnyttelse av de menneskelige ressurser ved at flere og større oppgaver skal dekkes innenfor samme rammer, må møtes med målrettet utvikling av kompetanse hos de ansatte.

Utfordringene i årene fremover forutsetter at medarbeiderne har den kompetanse som kreves. Kompetanse- og lederutvikling skal fortsatt være prioritert i planperioden.

De viktigste tiltakene i planperioden er:

- Sykefraværet skal reduseres til 7 % i 2007.
- Medarbeidere skal gis målrettet kompetanseutvikling.
- Lederutvikling skal videreføres for å styrke og videreutvikle lederkompetansen og fremme en løsningsorientert kultur.
- Implementere lokal lønnspolitikk (LØP) og lokal seniorpolitikk.
- Sikre en hensiktsmessig og rasjonell organisering som til enhver tid er tilpasset kommunens tjenester og tjenestenivå.

Konklusjon

Forslag til handlingsprogram og økonomiplan viderefører i hovedsak dagens omfang på tjenester og virksomhet for 2007. For 2008, 2009 og 2010 har kommunen store uspesifiserte innsparingsbehov. Den økonomiske situasjonen er meget krevende og det er helt nødvendig å foreta grep våren 2007 for å nå kommunens målsetting om et netto driftsresultat på 3%. Tiltak må konkretiseres og iverksettes i løpet av kommende år. Dersom man ikke evner å gjøre dette nå vil kommunen bli tvunget til å iverksette tiltak som har negative konsekvenser for Ås kommunes innbyggere.

Foreløpig prosessskisse våren 2007 for konkretiseringer av tiltak for å oppnå 3% nettodriftsresultat i 2009.

Det legges opp til en omfattende gjennomgang av kommunens driftskostnader våren 2007 med sikte på å konkretisere innsparinger. Formannskapet som økonomiutvalg leder en prosess som har til formål å avdekke tiltak som skal iverksettes for å korrigere den økonomiske kursen slik at målet om netto driftsresultat på 3 % i 2009 kan nås.

Prosessen gjennomføres som ekstraordinære arbeidsmøter i tillegg til ordinær møteplan og med større hyppighet. Arbeidet skal lede fram til et beslutningsgrunnlag som først drøftes på plankonferansen i mai, og dernest danner vedtaksgrunnlag for sak om plan- og budsjettprosessen i juni 2007. Det erkjennes at en sannsynlig konsekvens av målsettingen kan bli nedbemanning. Prosessen skal drives innenfor en aktiv åpenhetskultur som trygger dialog og innsyn fra alle parter.

Prosessen skal ha et brukerorientert fokus, med vektlegging på effektivisering. Med utgangspunkt i det faktum at Ås kommunes driftsutgifter er blant de høyeste i Follo, og ved hjelp av bearbejdede KOSTRA-data skal hele kommunens virksomhet gjennomgås for å avdekke innsparingsområder og iverksette tiltak. Målet er å redusere driftskostnadene pr. innbygger og oppnå et netto driftsresultat på 3% i 2009. Som en del av prosessen skal også mulige inntektskilder vurderes, herunder bl.a. eiendomsskatt, salg av eiendom etc.

En foreløpig skisse til prosess ser slik ut;

- Fram til medio februar utarbeider administrasjonen nye grunnlagstall mht. driftskostnader basert på oppdaterte KOSTRA-tall.
- Ca. 15. februar avholdes halvdagssamling med kommunestyret hvor den økonomiske situasjon presenteres, sammen med fremdrift og detaljer for prosessen videre.
- Fra februar til mai bearbejder formannskapet hele driftsorganisasjonen og vurderer tiltak. Ingen vedtak fattes. Rådmannen er ansvarlig for drøftingsgrunnlag til hvert møte. Møtene har karakter av drøftingsmøter. Hensikten er å bygge størst mulig eierskap til utfordringer og muligheter. Det legges opp til møter hver 14. dag, uavhengig av ordinære formannskapsmøter.
- På plankonferansen i mai presenteres en foreløpig skisse til reorganisering av driften innenfor de nødvendige økonomiske rammer. På konferansen drøftes også alternative inntektskilder.
- I juni fremmer rådmannen sak vedr. plan- og budsjettprosessen på basis av de vurderinger som er drøftet i plankonferansen. Siktemålet er konkretisering av umiddelbare tiltak for å nå målet om netto driftsresultat på 3% i 2009.

Fra høsten 2007 vil det bli igangsatt tiltak i henhold til vedtaket i juni.

Utv.sak nr 18/06

MØTEPLAN FOR ÅS ELDRERÅD 2007

Saksbehandler: Annette C. Grimnes

Arkivnr: 033

Saknr.: 06/2585

Utvalg	Utv.sak nr	Møtedato
Ås Eldreråd	18/06	14.11.2006

Leders innstilling:

Møteplan for Ås eldreråd 2007 vedtas, jf. Vedlegg 1.

Leder i Ås eldreråd, 07.11.06

Arne Ellingsberg

Avgjørelsesmyndighet: Ås eldreråd

Behandlingsrekkefølge: Ås eldreråd

Vedlegg som følger saken trykt: 1. Møteplan for Ås eldreråd 2007

Vedlegg som ligger i saksmappen: Kalender for 2007

Utskrift av saken sendes til:

Ledergruppa

Revisor

Politisk sekretariat

Ås rådhus selskapslokaler

Publisering på internett

SAKSUTREDNING:

Møteplan for Ås eldreråd 2007 er utarbeidet på bakgrunn av møteplan for kommunestyret og formannskap 2007 som ble vedtatt 01.11.06. Tirsdag som møtedag er valgt for at Eldrerådet skal få uttalt seg i saker før hovedutvalgene og formannskap har sine møter på onsdag og torsdag.

Vedlegg 1:

MØTEPLAN FOR ÅS ELDRERÅD 2007**1. halvår 2007**

Møtedag og dato	Uke	Tid	Møtested
Tirsdag 9. januar	2	Kl. 14.00 – 16.00	Ås rådhus, store salong
Tirsdag 6. februar	6	Kl. 14.00 – 16.00	Ås rådhus, store salong
Tirsdag 20. mars	12	Kl. 14.00 – 16.00	Ås rådhus, store salong
Tirsdag 24. april	17	Kl. 14.00 – 16.00	Ås rådhus, store salong
Tirsdag 29. mai	22	Kl. 14.00 – 16.00	Ås rådhus, store salong

2. halvår 2007

Møtedag og dato	Uke	Tid	Møtested
Tirsdag 21. august	34	Kl. 14.00 – 16.00	Ås rådhus, store salong
Tirsdag 25. september	39	Kl. 14.00 – 16.00	Ås rådhus, store salong
Tirsdag 13. november	46	Kl. 14.00 – 16.00	Ås rådhus, store salong
Tirsdag 4. desember	49	Kl. 14.00 – 16.00	Ås rådhus, store salong